

МОГУЋНОСТ ОСТВАРЕЊА НАКНАДЕ ТРОШКОВА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА У ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Када постоји правноснажна одлука надлежног суда који спроводи кривични поступак о одбијању захтева окривљеног за накнаду трошкова кривичног поступка у смислу члана 265. става 1. ЗКП, не постоји могућност да се о тим трошковима поново одлучује у парничном поступку.

Из образложења:

„Правноснажном пресудом Вишег суда у Београду П 2780/19 од 22.12.2020. године одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу на име трошкова кривичног поступка исплати износ од 9.843.100,00 динара са законском затезном каматом почев од 29.6.2017. године па до исплате. Ревизија тужиоца изјављена против другостепене пресуде је одбијена.

Тужилац је пресудом Окружног суда у Смедереву К 8/04 од 27.12.2004. године оглашен кривим за кривично дело убиства подстрекавањем и кривично дело недозвољено држање и ношење ватреног оружја и осуђен је на јединствену казну затвора у трајању од 40 година. У поступку по захтеву за понављање поступка, пресудом Вишег суда у Панчеву К 6/15 од 12.9.2016. године остављена је на снази поменута пресуда Окружног суда у Смедереву у делу којим је тужилац оглашен кривим за кривично дело недозвољено држање и ношење оружја и осуђен на казну затвора у трајању од једне године. Иста пресуда је стављена ван снаге у делу у ком је тужилац оглашен кривим за кривично дело тешког убиства у подстрекавању из члана 114. став 1. тачка 9) у вези са чланом 34. став 1. КЗ и тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио наведено кривично дело.

Решењем Вишег суда у Панчеву К 6/15 од 12.9.2016. године одлучено је да у смислу одредбе члана 265. став 1. Законика о кривичном поступку трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда, као и трошкови браниоца по службеној дужности, адвоката П.П, у износу од 1.232.040,20 динара. Тужилац је дана 28.12.2017. године поднео захтев за накнаду трошкова кривичног поступка, а потом допуноу захтева дана 15.1.2018. године. Тужилац је тражио накнаду трошкова кривичног поступка у износу од 9.843.100,00 динара. Решењем Вишег суда у Панчеву К 6/15 од 10.4.2018. године одбијен је захтев овде тужиоца за накнаду трошкова кривичног поступка. Одлучујући о жалби тужиоца на то решење, Виши суд у Панчеву је својим решењем Кв 65/2018 од 3.5.2018. године одбио жалбу као неосновану и потврдио наведено решење. У образложењу првостепеног решења наведено је да трошкови кривичног поступка не могу да се разграниче када је окривљени за једно дело осуђен, а за друго ослобођен. Решењем Врховног касационог суда Кзз 1072/2018 од 3.10.2018. године одбачен је као неблаговремен захтев тужиоца за заштиту законитости, изјављен против поменутих решења Вишег суда у Панчеву.

Сходно одредби члана 264. став 2. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, број 72/2011 са каснијим изменама и допунама), лице које је окривљено за више кривичних дела није дужно да накнади трошкове у погледу дела за које је ослобођено од оптужбе, уколико се ти трошкови могу издвојити из укупних трошкова. О трошковима кривичног поступка, дефинисаним у одредби члана 261. став 2. Законика о кривичном поступку, одлучује надлежни суд који спроводи кривични поступак. Тај суд, у зависности од одлуке којом је окончан поступак, доноси одлуку да окривљени сноси трошкове поступка (члан 264), односно да трошкови падају на терет буџетских средстава уколико се кривични поступак обустави, оптужба одбије или се окривљени

ослободи од оптужбе (члан 265. став 1). Да би окривљени могао остваривати право на накнаду трошкова кривичног поступка у парничном поступку, потребно је да буде испуњен услов предвиђен одредбом члана 265. став 6. Законика о кривичном поступку. Наведеном одредбом предвиђено је да ако захтев за накнаду нужних издатака и награде из става 1. овог члана не буде усвојен или суд о њему не донесе одлуку у року од три месеца од дана подношења захтева, окривљени и бранилац имају право да потраживања остварују у парничном поступку против Републике Србије.

У конкретном случају суд је одлучио о поднетом захтеву овде тужиоца за накнаду трошкова кривичног поступка, насталих у вези са кривичним делом за које је ослобођен од оптужбе, на тај начин што је одбио тај захтев. По жалби окривљеног, овде тужиоца, потврђено је првостепено решење. Из наведеног следи да не постоји процесна претпоставка да се о потраживању тужиоца на име накнаде трошкова кривичног поступка одлучи у парничном поступку. Остваривање тог потраживања у парничном поступку представља вид заштите права окривљеног на начин да му се пружа гаранција да ће о његовом захтеву за накнаду трошкова поступка бити одлучено, у кривичном поступку као примарном, а ако то не буде случај, онда у парничном поступку. Како је у конкретном случају надлежни суд одлучио о захтеву тужиоца за накнаду трошкова кривичног поступка, то нема основа да се о том потраживању тужиоца одлучује у парничном поступку. Тужилац као окривљени, односно ослобођени, имао је редован правни пут за остваривање својих права и побијање те одлуке. Имао је право жалбе на ту одлуку, а потом и право на подношење захтева за заштиту законитости. Тужилац је и поднео захтев за заштиту законитости против поменутих решења Вишег суда у Панчеву, али је исти одбачен као неблаговремен. У тим поступцима је могла да се испитује правилност одлуке кривичног суда, али не и у парничном поступку.

О трошковима кривичног поступка, укључујући и нужне издатке и награду браниоца, одлучује суд у кривичном поступку. Када постоји правноснажна одлука надлежног суда о захтеву окривљеног за накнаду трошкова кривичног поступка, не постоји могућност да се о тим трошковима поново одлучује у парничном поступку. Одредба члана 265. став 6. Законика о кривичном поступку предвиђа да ако захтев за накнаду нужних издатака и награде не буде усвојен или суд о њему не донесе одлуку у року од три месеца од дана подношења захтева, окривљени и бранилац имају право да потраживања остварују у парничном поступку против Републике Србије. Циљним тумачењем наведене одредбе утврђује се њен прави смисао. Смисао наведене одредбе није у томе да се о захтеву за накнаду трошкова поступка, о ком је кривични суд правноснажно одлучио (усвајањем или одбијањем захтева), поново одлучује у парничном поступку. Тиме би се заправо у два различита поступка, пред судовима различите функционалне надлежности, одлучивало о истој ствари. Насупрот томе, смисао цитиране одредбе јесте да се окривљеном омогући да његов захтев за накнаду трошкова поступка, о ком у кривичном поступку није одлучено, буде предмет одлучивања у парничном поступку. Стога се у описаној чињеничноправној ситуацији, када је о захтеву окривљеног мериторно и правноснажно одлучено тако што је надлежни суд утврдио да окривљени нема право на накнаду трошкова поступка, не може остваривати право на накнаду тих трошкова у парничном поступку против Републике Србије.

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев 4518/2021 од 28.12.2021. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 5.7.2022. године)